ТЕКСТ 3

Кирилл Игнатьевич Покачев (род. 1944 г.)

	Кӯрәң вӧйәҳ (1)	Лось (1)
1	Йа өс төм йӓсәң нәңаты йӓстәӆәм.	А вот еще вам про то расскажу.
2	Өс кӯрәң вөйәҳ.	Вот лось.
3	Чит йа өӆәң әнтә өйәҳтәӆи сӯҳәснә.	Осенью с ним лучше не встречаться.
4	Кӯрәң вөйәҳ чӓқа атәм өт.	Лось – это опасный зверь.
5	Сӯҳәснә йӓңқиӆта мәнтә ӆатнә, тәт сөҷӆән, төт мәнӆән, ликән	Осенью, когда ходишь, туда пошагаешь, сюда пойдешь, если

	өйәҳтәԓтәҳ қўнтә, ликән пыри мәнԓ.	(лось) твой след увидит, то он по следу (человека) пойдет.
6	Мўвԓи пә вөԓиҳат, вөннә сөҷиԓтә өт вөԓпә, кўҷ меми, ликәԓ йөта ньўҳәԓԓәтәҳ.	Кто бы ни был, кто ходит в лесу, хоть зверь какой, хоть медведь, (лось) по следу идет.
7	Чет қөҳ мәнԓ, ван мәнԓ, йөта чи йөҳәтԓәтәҳ.	И вот долго ли идет, коротко ли идет, вот догонит.
8	Чи йөҳәттаԓ төҳинә қўнтә, ԓиԓәңкә йәтә қөрас төҳинә қўнтә, ԓаңтә вәс төйԓән қўнтә, панә чу вәсана төҳә ыԓә чи ԓаңԓән.	Там, где настигнет, если есть возможность выжить, если увидел место, куда спрятаться, вот в ту дырку и залазишь.
9	Чи мәнԓән, мәнԓән, ԓәйәԓԓән, тәм пäләкнә йäвен, төм пäләкнә йөҳәм, чäқә ма йäвән пäләкнам мәнԓем.	Так идешь, идешь, смотришь, с этой стороны река, с той стороны бор, ну-ка я в сторону реки пойду.
10	Йäвен пäләкнам чäқа мәнԓәм – чäқа вичҷәмҳә вөԓтә йуңкәԓ.	И вот идешь в сторону реки, оказывается, огромное крепкое упавшее дерево.
11	Чу йуңкәԓа төҳә чи йöҳәтԓән панә чу йуңкәԓ ыԓпийа чи ԓаңԓән.	Вот когда к тому дереву придешь, под то дерево залезешь (спрячешься).
12	Чу йуңкәԓ ыԓпийа ԓаңԓән төҳә.	И вот туда, под дерево залезешь.
13	Панә чäқа сыс вөԓтә пырнә, панә кўрәң вөйәҳ че чи йöҳтәмтәԓ.	Спустя некоторое время и лось туда придет.
14	Чу курәң вөйәҳ йөҳәттаԓ ԓатнә ҷäқә, тәм пäләка курәԓ пөнәмтеԓтәҳ, тәм пäләка курәԓ ԓäвәсԓеԓтәҳ.	Ведь когда этот лось придет, с этой стороны лапой коснется, с этой стороны копытом стукнет.
15	Әй мәта ўрнәпә қөԓ әнтә вуԓ.	И никак ничего не получается.
16	Өңәтԓаԓнат пә кўҷ выҷәмҳә вөԓәм өттә пунәң йуңкәԓ, чи пунәң йуңкәԓа өңәтԓаԓнат пә кўҷ пөнәҳԓәԓаԓ әй мәта пә урнам қөԓ әнтә вуԓ.	И рогами не тут-то было, и на тот огромный величественный заросший мхом ствол рога положит, но никак у него ничего получается.
17	Йа чәт қөҳ нарипәԓ мўв ван нарипәԓ йа чәт әй мәта ԓатнә	И вот долго ли он пытается, коротко ли он пытается, наконец отходит в сторону и

	ыӆә ҷәк мәнӆ төҳ љӧљәӆ.	там стоит.
18	Йа чу љӧльтаӆнә қөнтәҳ қо нөмәқсәҳәӆ: «Йа чәт иӆә йӓӊқәӆмәӆ мӓрә, ма сәмам-төйәм ҷәкәнтәм йәмҳә йәӆ».	И пока он стоит, человек думает: «Пока он отошел в сторону, за это время отдышусь (букв.: сердце и другое в порядок придут)».
20	Әй ӆатнә чи омәстаӆнә қөӆәнтәӆ, әнтә мўв сўй сечәӆ, әй мәтӆи әй төҳинә чӓқа әй сөҳнам чӓқа ӆаӆәӆ, чў қөраснә ӆаӆәӆ.	И вот, так находясь, слушает, что за звук слышится, кто-то также вовсю дышит, вовсю дышит.
21	Аӊкенөщ!	Вот как!
22	Поҷ пӓлкәӆнам төҳә чи ӓӊкрәмтәҳ – мәта пи қуйе чәт омәсӆ, тәм ай мемәлы.	Назад оглянулся – вот кто сидит, оказывается, медвежонок.
23	Иҷәк пәтә чу ӆата йәҳмаӆ ӆатнә, мўв ыӆ төрәм мән, мўв нум төрәм мән.	Ну надо же, в этот момент совсем растерялся (букв.: то ли вверху летел, то ли внизу летел).
24	Чәт чӓқа өӊтәӆнә нӧмәқсәӆ: «Пәӆтә нөмәс пә әнтә төйәӆ, әй мәта нөмәс пә әнтә төйәӆ.	И тогда он про себя думает: «Никаких мыслей в голове нет (букв.: испуганной мысли не имеет, другой какой мысли не имеет.
25	Чәт қөӆмамат әйарит».	Как будто я умер».
26	Йа чәт иӆә чи мән, иӆән љӧљәӆ.	Как в сторону ушел, так и стоит.
27	Йа чәт өнтәӆнә нөмәқсәӆ: «Кўҷ мўв ура йәҳа, кўҷ мўвӆи вөӆа».	И вот про себя думает: «Что будет, то и будет».
28	Пәчҳанәӆ нөқ чи вәйтәҳ, нөқ понтәҳ панә төҳнәм чи каримтәҳ.	Ружье достал, зарядил и назад повернулся.
29	Кўҷ мўвӆиӊкиӆ вөӆа, пәчҳанәӆ төҳнам чи сөҳәмтәтәҳ.	Хоть что пусть будет, но выстрелил в ту сторону.
30	Ай мемәӆи чӓқә төҳ њӧрәмтәҳ.	И вот маленький медвежонок вытянулся.
31	А панә кемнам ӆәйӆәҳәӆ кўрәӊ вөйәҳ төтын љӧљәӆ.	А потом наружу выглянул, где лось, лось так же стоит.
32	А пәҷҳанәӆ өс нөқ пөнтәҳ.	Опять ружье зарядил.
33	Чу нөпәтнә ӆўв ӓӆә пөнтә пәҷҳанәт вөӆәт.	В то время были ружья, которые заряжаются патронами.
34	А пәҷҳанәӆ нөқ пөнтәҳ панә өттә өс кўрәӊ вөйәҳнам йәвәтәҳ.	Ружье зарядил и опять в лося выстрелил (букв.: направил).
35	Кўрәӊ вөйәҳ йәвәттәҳ – кўрәӊ вөйәҳ љӧљәӆ.	В лося выстрелил – лось стоит.
36	Өнтәӆнә нөмәқсәӆ: «Чи кўрәӊ вөйәҳ йа ӆўв йәвәтмам йа йәвәтем».	Про себя думает: «Вот я в того лося выстрелил, а он стоит».
37	А чу кўрәӊ вөйәҳ љӧљәӆ.	А лось все стоит.
38	Тәҳпи-төҳпи әнтә өтәӆ әй төҳнә нӓрипӆ.	Ни туда, ни сюда не идет (букв.: Туда-сюда так же настроен).
39	Өс панә чӓқа кимәт пөтрон чи вәй.	И вот опять взял второй патрон.
40	Панә өс төҳнам чи йәвәтӆәтәҳ, а кўрәӊ вөйәҳ ҷимәӆ тәҳнам-төҳнам пуриӆәҳ, пуриӆәҳ, қөӆҳа љӧљәӆ.	И опять в него выстрелил, а лось немного туда-сюда пошатнулся, еще стоит.
41	Өнтәӆнә нөмәқсәӆ: «Қычәм пыр патронәм чи пөнӆем.	Про себя думает: «Последним патроном заряжу.
42	Өс чәт қөтә вӓрӆәм, ыӆә әнтә пөҳәтӆем қўнтә, қөтә вӓрӆем.	Ну вот, что сделаю, если теперь не упадет, что я сделаю.
43	Чәт қычем пыр қөӆәмәт патронәм чи пөнӆем».	Ну вот, последним патроном заряжу».
44	Чәт қычем пыр қөӆәмәт патронәм чи пөнтәҳ.	Ну вот, последним патроном зарядил.
45	Қөӆнат пөнтәҳ, њӓвмиӆеӆ: «Иҷәк, – њӓвмиӆеӆ, – төрәм вөйәҳ, – њӓвмиӆеӆ, чәт ҷӓқа ма нўӊат ыӆә әнтә пөҳәтӆәм қўнтә, ма қөтә йәӆем».	Зарядил, говоря так: «Дорогой, – говорит, – небесный зверь, – говорит, – если я тебя не уложу, что со мной будет».
46	Қычәм пыр қуӆмәт патронәӆ пөнтәҳ, панә чи йӓвәттәҳ.	Последний третий патрон зарядил и выстрелил.
47	Панә ҷӓқа чи қөрәҳ.	И тут он упал.
48	Йа чәт панә қөтә йәӆ, тәмеӆ вәй, төмеӆ вәй, ӓӆә йӓстәтаҳә катҳән.	И вот, что ему делать, это взял, то взял, просто говоря, двоих (и медведя, и лося).